

وجود جواب معادلات انتگرال-دیفرانسیل به کمک اندازه‌ی نافرندگی

هنگامه تمیمی^۱

دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران

سمیه سعیدی نژاد

دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران

محمدباقر قائمی

دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران

چکیده

این مقاله شرایط لازم برای وجود جواب دستگاه معادلات انتگرال-دیفرانسیل با هسته مجزا را مورد مطالعه قرار می‌دهد. در نهایت در قالب مثال به بررسی وجود جواب یک معادله‌ی انتگرال-دیفرانسیل می‌پردازیم.

واژه‌های کلیدی: اندازه‌ی نافرندگی، نقطه ثابت داربو، دستگاه معادلات انتگرال-دیفرانسیل

[2010]: 47H10, 45J05, 47H08

۱ مقدمه

نویسندگان بسیاری از اندازه‌ی نافرندگی به عنوان ابزاری کارآمد برای اثبات وجود جواب معادلات خود بهره‌گرفته‌اند. مفهوم اندازه‌ی نافرندگی اولین بار توسط کاراتوسکی معرفی شده است. اندازه‌ی نافرندگی با تقلیل شرط فشردگی به پیوستگی امکان تعمیم نقطه ثابت شاوردر به نقطه ثابت داربو را فراهم می‌سازد. در یک اندازه‌ی نافرندگی مجموعه‌های پیش‌فشرده دارای اندازه‌ی صفر هستند. در این مقاله به کمک اندازه‌ی نافرندگی شرایط لازم برای وجود جواب دستگاه معادلات انتگرال-دیفرانسیل زیر را بررسی می‌کنیم.

$$x(\varsigma) = f\left(\varsigma, x(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp\right), \quad \varsigma \in [0, 1]. \quad (1)$$

۲ پیش‌نیازها

تعریف ۱.۰.۲. اگر X یک فضای باناخ باشد. M_X را خانواده‌ی تمام زیرمجموعه‌های غیرتهی و کران‌دار از X و N_X زیرخانواده‌ای شامل تمام مجموعه‌های پیش‌فشرده در X تعریف می‌کنیم. آنگاه نگاشت $\mu: M_X \rightarrow [0, +\infty]$ یک اندازه‌ی نافرندگی می‌نامیم اگر در شرط‌های زیر صدق کند:

(i) مجموعه‌ی μ $ker \mu := M_X \rightarrow [0, +\infty]$ ناتهی و زیرمجموعه‌ی N_X باشد.

(ii) $B_1 \subseteq B_2 \implies \mu(B_1) \leq \mu(B_2)$.

^۱سخنران

$$\mu(\overline{B}) = \mu(B) \quad (\text{iii})$$

$$\mu(\text{Conv}B) = \mu(B) \quad (\text{iv})$$

(v) به ازای هر $\lambda \in [0, 1]$ و $B_1, B_2 \in M_X$ داشته باشیم

$$\mu(\lambda B_1 + (1 - \lambda)B_2) \leq \lambda\mu(B_1) + (1 - \lambda)\mu(B_2).$$

(vi) اگر $\{B_n\}$ یک دنباله از مجموعه های بسته در M_X باشد به طوری که $B_{n+1} \subseteq B_n$ و $\lim_{n \rightarrow \infty} \mu(B_n) = 0$ در این صورت $\bigcap_{n=1}^{\infty} B_n$ غیرتهی است.

قضیه ۲.۲. فرض کنید Ω یک زیرمجموعه ی ناتهی، کران دار و محدب از فضای باناخ X باشد. اگر برای خود نگاشت پیوسته ی F روی Ω و هر زیرمجموعه ی غیر تهی Y از Ω ، ثابت مثبت کمتر از یک k وجود داشته باشد به طوری که برای اندازه ی نافشرده ی μ روی X داشته باشیم

$$\mu(FY) \leq k\mu(Y).$$

آن گاه F دارای یک نقطه ثابت است. [۲]

قضیه ۳.۲. اگر k عددی صحیح نامنفی و F زیرمجموعه ی کران دار از $C^k(\Omega)$ باشد. برای هر $f \in F$ و $\varepsilon > 0$ ، $\alpha \in \mathbb{R}^n$ به طوری که

$$\omega^\alpha(f, \varepsilon) = \sup\{|D^\alpha f(x) - D^\alpha f(y)| : x, y \in \Omega, \|x - y\| \leq \varepsilon\},$$

$$\omega(f, \varepsilon) = \sup\{|D^\alpha f(x) - D^\alpha f(y)| : x, y \in \Omega, \|x - y\| \leq \varepsilon, 0 \leq |\alpha| \leq k\},$$

$$\omega(F, \varepsilon) = \sup\{\omega(f, \varepsilon) : f \in F\}.$$

آن گاه $\mathbb{R} \rightarrow \mu_{C^k(\Omega)} : \omega_*$ با ضابطه ی

$$\omega_*(F) = \lim_{\varepsilon \rightarrow 0} \omega(F, \varepsilon). \quad (۲)$$

یک اندازه ی نافشرده ی کامل روی $C^k(\Omega)$ است. [۱]

۳ احکام اصلی

معادله ی انتگرال-دیفرانسیل (۱) با شرایط زیر روی $C^1([0, 1])$ در نظر بگیرید:

$$f : [0, 1] \times \mathbb{R} \times \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} \quad (\text{i})$$

یک تابع پیوسته با مشتقات مرتبه ی اول پیوسته می باشد.

$$\vartheta : [0, 1] \times \mathbb{R} \times \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} \quad (\text{ii})$$

یک تابع پیوسته با شرط زیر می باشد:

$$|\vartheta(\rho, x, y)| \leq a(\rho) \xi(\max\{|x|, |y|\}) \quad \forall \rho \in [0, 1], (x, y) \in \mathbb{R}^2. \quad (۳)$$

$a : [0, 1] \rightarrow [0, +\infty]$ تابعی پیوسته است و $\xi : [0, +\infty] \rightarrow [0, +\infty]$ تابعی غیرنزولی است.

$$k, \frac{\partial k}{\partial \varsigma} : [0, 1] \times [0, 1] \rightarrow \mathbb{R} \quad (\text{iii})$$

توابعی پیوسته هستند.

(iv) برای تابع $f = f(\varsigma, x, y)$ ، ثابت های مثبت L_1, \dots, L_7 وجود دارند به طوری که:

$$\left| \frac{\partial f}{\partial x} \right| \leq L_1, \left| \frac{\partial f}{\partial y} \right| \leq L_2, \left| \frac{\partial^2 f}{\partial x^2} \right| \leq L_3, \left| \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} \right| \leq L_4, \left| \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} \right| \leq L_5, \left| \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial \varsigma} \right| \leq L_6, \left| \frac{\partial^2 f}{\partial \varsigma \partial y} \right| \leq L_7.$$

(v) با توجه به تعاریف زیر

$$f_0 := \max \left\{ \sup \left\{ |f(\varsigma, \circ, \circ)| : \varsigma \in [0, 1] \right\}, \sup \left\{ \left| \frac{\partial f}{\partial \varsigma}(\varsigma, \circ, \circ) \right| : \varsigma \in [0, 1] \right\} \right\},$$

$$M := \max \left\{ \|k\|_{C^1(\Omega)}, \left\| \frac{\partial k}{\partial \varsigma} \right\|_{C^1(\Omega)}, \Omega = [0, 1]^2 \right\},$$

$$a^+ := \sup \left\{ |a(\wp)| : \wp \in [0, 1] \right\}.$$

ثابت مثبت r_0 ، وجود داشته باشد به طوری که داشته باشیم

$$\frac{a^+ M \xi(r_0)(L_\gamma + \gamma L_\gamma) + f_0}{1 - (L_\gamma + L_\gamma)} \leq r_0,$$

و

$$L_\gamma + L_\gamma + L_\gamma r_0 + \gamma a^+ L_\gamma M \xi(r_0) < 1.$$

قضیه ۱.۳. معادله ی انتگرال-دیفرانسیل (۱) با شرایط (v) - (i) روی $C^1([0, 1])$ دارای حداقل یک نقطه ثابت است.اثبات. عملگر T روی فضای $C^1([0, 1])$ را به صورت زیر تعریف می کنیم.

$$(Tx)(\varsigma) = f(\varsigma, x(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp).$$

ابتدا باید ثابت کنیم که T روی $B_{r_0} = \{x \in C^1([0, 1]) : \|x\|_{C^1([0, 1])} \leq r_0\}$ یک خودنگاشت است. بنابراین با استفاده از شرط (v) داریم:

$$\begin{aligned} |(Tx)(\varsigma)| &\leq \left| f(\varsigma, x(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) - f(\varsigma, \circ, \circ) \right| + |f(\varsigma, \circ, \circ)| \\ &\leq L_\gamma |x(\varsigma)| + L_\gamma \int_0^\varsigma |k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp))| d\wp + f_0 \\ &\leq L_\gamma r_0 + a^+ L_\gamma M \xi(r_0) + f_0. \end{aligned} \quad (4)$$

و

$$\begin{aligned} |(Tx)'(\varsigma)| &= \left| f_\varsigma(\varsigma, x(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) + x'(\varsigma) f_x(\varsigma, x(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right. \\ &\quad + k(\varsigma, \varsigma) \vartheta(\varsigma, x(\varsigma), x'(\varsigma)) f_y(\varsigma, x(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \\ &\quad + f_y(\varsigma, x(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \int_0^\varsigma k_\varsigma(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp \\ &\quad \left. - f_\varsigma(\varsigma, \circ, \circ) + f_\varsigma(\varsigma, \circ, \circ) \right| \\ &\leq L_\gamma \left| \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp \right| + L_\gamma |x(\varsigma)| + L_\gamma |x'(\varsigma)| + f_0 + \gamma a^+ L_\gamma M \xi(r_0) \\ &\leq a^+ L_\gamma M \xi(r_0) + (L_\gamma + L_\gamma) r_0 + f_0 + \gamma a^+ L_\gamma M \xi(r_0) \\ &= a^+ M \xi(r_0)(L_\gamma + \gamma L_\gamma) + f_0 + (L_\gamma + L_\gamma) r_0. \end{aligned} \quad (5)$$

در نتیجه خودنگاشت بودن عملگر T روی B_{r_0} اثبات می گردد. اثبات پیوستگی Tx برای هر $x \in C^1([0, 1])$ بدیهی است. همچنین بنابر شرایط (i) - (iii)، عملگر Tx دارای مشتق پیوسته است. حال به اثبات پیوستگی T روی B_{r_0} می پردازیم. فرض کنید $\{x_n\}$ دنباله ای همگرا به

$x \in B_r$ باشد. برای هر $\varepsilon > 0$ ، وجود دارد $N > 0$ به طوری که برای هر $n > N$ داشته باشیم $\|x_n - x\|_{C^1([0,1])} \leq \varepsilon$. بنابراین داریم:

$$\begin{aligned} |(Tx_n)(\varsigma) - (Tx)(\varsigma)| &= \left| f(\varsigma, x_n(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x_n(\wp), x'_n(\wp)) d\wp) \right. \\ &\quad \left. - f(\varsigma, x(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right| \\ &\leq L_1 |x_n(\varsigma) - x(\varsigma)| + L_2 \left| \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \left(\vartheta(\wp, x_n(\wp), x'_n(\wp)) - \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) \right) d\wp \right| \\ &\leq L_1 |x_n(\varsigma) - x(\varsigma)| + L_2 \int_0^\varsigma M |\vartheta(\wp, x_n(\wp), x'_n(\wp)) - \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp))| d\wp \\ &\leq L_1 \varepsilon + L_2 M V^{(\varepsilon)}, \end{aligned}$$

به طوری که

$$V^{(\varepsilon)} = \sup \{ |\vartheta(\wp, x_1, y_1) - \vartheta(\wp, x_2, y_2)|; x_1, x_2, y_1, y_2 \in B_r, |x_1 - x_2| < \varepsilon, |y_1 - y_2| < \varepsilon, \wp \in [0, 1] \}. \quad (6)$$

اکنون به کمک پیوستگی یکنواخت تابع ϑ روی $[0, 1] \times [-r_0, r_0] \times [-r_0, r_0]$ نتیجه می‌گیریم: $\lim_{\varepsilon \rightarrow 0} V^{(\varepsilon)} = 0$ پس اگر $x_n \rightarrow x$ خواهیم داشت $|(Tx_n)(\varsigma) - (Tx)(\varsigma)| \rightarrow 0$. اکنون لازم است عبارت زیر را محاسبه کنیم.

$$|(Tx_n)'(\varsigma) - (Tx)'(\varsigma)| \leq I_1 + I_2 + I_3 + I_4,$$

که در این جا از تعاریف زیر استفاده شده است:

$$\begin{aligned} I_1 &:= \left| f_\varsigma(\varsigma, x_n(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x_n(\wp), x'_n(\wp)) d\wp) - f_\varsigma(\varsigma, x(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right|, \\ I_2 &:= \left| x'_n(\varsigma) f_x(\varsigma, x_n(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x_n(\wp), x'_n(\wp)) d\wp) - x'(\varsigma) f_x(\varsigma, x(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right|, \\ I_3 &:= \left| k(\varsigma, \varsigma) \vartheta(\varsigma, x_n(\varsigma), x'_n(\varsigma)) f_y(\varsigma, x_n(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x_n(\wp), x'_n(\wp)) d\wp) \right. \\ &\quad \left. - k(\varsigma, \varsigma) \vartheta(\varsigma, x(\varsigma), x'(\varsigma)) f_y(\varsigma, x(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right|, \\ I_4 &:= \left| f_y(\varsigma, x_n(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x_n(\wp), x'_n(\wp)) d\wp) \int_0^\varsigma k_\varsigma(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x_n(\wp), x'_n(\wp)) d\wp \right. \\ &\quad \left. - f_y(\varsigma, x(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \int_0^\varsigma k_\varsigma(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp \right|. \end{aligned}$$

اکنون تقریب‌های زیر را داریم:

$$\begin{aligned} I_1 &\leq L_V \left| \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x_n(\wp), x'_n(\wp)) d\wp - \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp \right| + L_f |x_n(\varsigma) - x(\varsigma)| \\ &\leq L_V M V^{(\varepsilon)} + L_f \varepsilon; \end{aligned}$$

و

$$\begin{aligned} I_2 &\leq \left| x'_n(\varsigma) f_x(\varsigma, x_n(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x_n(\wp), x'_n(\wp)) d\wp) - x'_n(\varsigma) f_x(\varsigma, x(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right| \\ &\quad + \left| x'_n(\varsigma) f_x(\varsigma, x(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) - x'(\varsigma) f_x(\varsigma, x(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right| \\ &\leq |x'_n(\varsigma)| \left(L_V |x_n(\varsigma) - x(\varsigma)| + L_V M V^{(\varepsilon)} \right) + L_1 |x'_n(\varsigma) - x'(\varsigma)| \\ &\leq r_0 (L_V \varepsilon + L_V M V^{(\varepsilon)}) + L_1 \varepsilon. \end{aligned}$$

بعلاوه

$$\begin{aligned}
I_3 &\leq \left| k(\varsigma, \varsigma) \vartheta(\varsigma, x_n(\varsigma), x'_n(\varsigma)) f_y(\varsigma, x_n(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x_n(\wp), x'_n(\wp)) d\wp) \right. \\
&\quad \left. - k(\varsigma, \varsigma) \vartheta(\varsigma, x(\varsigma), x'(\varsigma)) f_y(\varsigma, x_n(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x_n(\wp), x'_n(\wp)) d\wp) \right| \\
&\quad + \left| k(\varsigma, \varsigma) \vartheta(\varsigma, x(\varsigma), x'(\varsigma)) f_y(\varsigma, x_n(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x_n(\wp), x'_n(\wp)) d\wp) \right. \\
&\quad \left. - k(\varsigma, \varsigma) \vartheta(\varsigma, x(\varsigma), x'(\varsigma)) f_y(\varsigma, x(\varsigma), \int_0^\varsigma k(\varsigma, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right| \\
&\leq MV^{(\varepsilon)} L_\gamma + Ma^+ \xi(r_0) (L_\gamma \varepsilon + L_\Delta MV^{(\varepsilon)});
\end{aligned}$$

و به طور مشابه داریم

$$I_4 \leq L_\gamma MV^{(\varepsilon)} + Ma^+ \xi(r_0) (L_\gamma \varepsilon + ML_\Delta V^{(\varepsilon)}).$$

بنابراین اگر $n \rightarrow \infty$ نتیجه می گیریم $\| (Tx_n)'(\varsigma) - (Tx)'(\varsigma) \|_{C^1([0,1])} \rightarrow 0$ و $| (Tx_n)'(\varsigma) - (Tx)'(\varsigma) | \rightarrow 0$. پس اثبات پیوستگی کامل می شود. در ادامه برای زیرمجموعه ی کران دار $Y \in B_{r_0}$ باید ارتباطی بین $\omega_*(TY)$ و $\omega_*(Y)$ بیابیم. برای این هدف فرض کنید $x \in Y$ و $\varsigma_1, \varsigma_2 \in [0, 1]$ در نتیجه داریم:

$$\begin{aligned}
|(Tx)(\varsigma_2) - (Tx)(\varsigma_1)| &= \left| f(\varsigma_2, x(\varsigma_2), \int_0^{\varsigma_2} k(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right. \\
&\quad \left. - f(\varsigma_1, x(\varsigma_1), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right| \\
&\leq \left| f(\varsigma_2, x(\varsigma_2), \int_0^{\varsigma_2} k(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right. \\
&\quad \left. - f(\varsigma_2, x(\varsigma_1), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right| \\
&\quad + \left| f(\varsigma_2, x(\varsigma_1), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right. \\
&\quad \left. - f(\varsigma_1, x(\varsigma_1), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right| \\
&\leq L_\gamma \left| \int_0^{\varsigma_2} \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) k(\varsigma_2, \wp) d\wp - \int_0^{\varsigma_1} \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) k(\varsigma_1, \wp) d\wp \right| \\
&\quad + L_1 |x(\varsigma_2) - x(\varsigma_1)| + f^{(\varepsilon)} \\
&\leq L_\gamma \left| \int_0^{\varsigma_2} \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) (k(\varsigma_2, \wp) - k(\varsigma_1, \wp)) d\wp \right| + L_\gamma \int_{\varsigma_1}^{\varsigma_2} |k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp))| d\wp \\
&\quad + L_1 |x(\varsigma_2) - x(\varsigma_1)| + f^{(\varepsilon)} \\
&\leq L_\gamma a^+ \xi(r_0) K^{(\varsigma, \varepsilon)} + L_\gamma Ma^+ \xi(r_0) \varepsilon + L_1 |x(\varsigma_2) - x(\varsigma_1)| + f^{(\varepsilon)},
\end{aligned}$$

که در اینجا از تعاریف زیر بهره گرفته ایم:

$$\begin{aligned}
f^{(\varepsilon)} &:= \sup\{|f(\varsigma_1, x, y) - f(\varsigma_2, x, y)|; |\varsigma_2 - \varsigma_1| < \varepsilon, x \in [-r_0, r_0], |y| \leq Ma^+ \xi(r_0)\}, \\
K^{(\varsigma, \varepsilon)} &:= \sup\{|k(\varsigma_2, \wp) - k(\varsigma_1, \wp)|; |\varsigma_2 - \varsigma_1| < \varepsilon, \wp \in [0, 1]\}.
\end{aligned}$$

بنابراین می توان نتیجه گرفت:

$$\omega^\circ(Tx, \varepsilon) \leq L_\gamma a^+ \xi(r_0) K^{(\varsigma, \varepsilon)} + L_\gamma Ma^+ \xi(r_0) \varepsilon + L_1 \omega^\circ(x, \varepsilon) + f^{(\varepsilon)}. \quad (V)$$

همچنین به تقریب عبارت زیر نیاز داریم:

$$|(Tx)'(\varsigma_2) - (Tx)'(\varsigma_1)| \leq J_1 + J_2 + J_3 + J_4, \quad (8)$$

که در اینجا از تعاریف زیر استفاده کرده ایم:

$$\begin{aligned} J_1 &:= \left| f_\zeta(\varsigma_2, x(\varsigma_2), \int_0^{\varsigma_2} k(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right. \\ &\quad \left. - f_\zeta(\varsigma_1, x(\varsigma_1), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right|, \\ J_2 &:= \left| x'(\varsigma_2) f_x(\varsigma_2, x(\varsigma_2), \int_0^{\varsigma_2} k(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right. \\ &\quad \left. - x'(\varsigma_1) f_x(\varsigma_1, x(\varsigma_1), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right|, \\ J_3 &:= \left| k(\varsigma_2, \varsigma_2) \vartheta(\varsigma_2, x(\varsigma_2), x'(\varsigma_2)) f_y(\varsigma_2, x(\varsigma_2), \int_0^{\varsigma_2} k(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right. \\ &\quad \left. - k(\varsigma_1, \varsigma_1) \vartheta(\varsigma_1, x(\varsigma_1), x'(\varsigma_1)) f_y(\varsigma_1, x(\varsigma_1), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right|, \\ J_4 &:= \left| f_y(\varsigma_2, x(\varsigma_2), \int_0^{\varsigma_2} k(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \int_0^{\varsigma_2} k_\zeta(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp \right. \\ &\quad \left. - f_y(\varsigma_1, x(\varsigma_1), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \int_0^{\varsigma_1} k_\zeta(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp \right|. \end{aligned}$$

بنابراین $J_i; i = 1, \dots, 4$ را می توانیم به صورت زیر تخمین بزنیم:

$$\begin{aligned} J_1 &\leq \left| f_\zeta(\varsigma_2, x(\varsigma_2), \int_0^{\varsigma_2} k(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) - f_\zeta(\varsigma_2, x(\varsigma_2), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right. \\ &\quad + f_\zeta(\varsigma_2, x(\varsigma_2), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) - f_\zeta(\varsigma_2, x(\varsigma_2), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \\ &\quad + f_\zeta(\varsigma_2, x(\varsigma_2), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) - f_\zeta(\varsigma_1, x(\varsigma_2), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \\ &\quad \left. + f_\zeta(\varsigma_1, x(\varsigma_2), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) - f_\zeta(\varsigma_1, x(\varsigma_1), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right| \\ &\leq L_V \int_{\varsigma_1}^{\varsigma_2} |k(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp))| d\wp + L_V \left| \int_0^{\varsigma_1} \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) (k(\varsigma_2, \wp) - k(\varsigma_1, \wp)) d\wp \right| \\ &\quad + f^{(\varsigma, \varepsilon)} + L_\varepsilon |x(\varsigma_2) - x(\varsigma_1)| \\ &\leq L_V M \varepsilon a^+ \xi(r_0) + L_V K^{(\varsigma, \varepsilon)} a^+ \xi(r_0) + f^{(\varsigma, \varepsilon)} + L_\varepsilon |x(\varsigma_2) - x(\varsigma_1)|, \quad (9) \end{aligned}$$

در اینجا

$$f^{(\varsigma, \varepsilon)} := \sup\{|f_\zeta(\varsigma_1, x, y) - f_\zeta(\varsigma_2, x, y)| : |\varsigma_2 - \varsigma_1| < \varepsilon, x \in [-r_0, r_0], |y| \leq M a^+ \xi(r_0)\}.$$

$$\begin{aligned}
J_2 \leq & \left| x'(\varsigma_2) f_x(\varsigma_2, x(\varsigma_2), \int_0^{\varsigma_2} k(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right. \\
& - x'(\varsigma_2) f_x(\varsigma_2, x(\varsigma_1), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \left. \right| \\
& + \left| x'(\varsigma_2) f_x(\varsigma_2, x(\varsigma_1), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right. \\
& - x'(\varsigma_2) f_x(\varsigma_2, x(\varsigma_1), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \left. \right| \\
& + \left| x'(\varsigma_2) f_x(\varsigma_2, x(\varsigma_1), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right. \\
& - x'(\varsigma_1) f_x(\varsigma_2, x(\varsigma_1), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \left. \right| \\
& + \left| x'(\varsigma_1) f_x(\varsigma_2, x(\varsigma_1), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \right. \\
& - x'(\varsigma_1) f_x(\varsigma_1, x(\varsigma_1), \int_0^{\varsigma_1} k(\varsigma_1, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp)) d\wp) \left. \right|
\end{aligned}$$

بنابراین نتیجه می گیریم:

$$J_2 \leq |x'(\varsigma_2)| \left(L_3 |x(\varsigma_2) - x(\varsigma_1)| \right) \quad (10)$$

$$\begin{aligned}
& + L_4 \int_{\varsigma_1}^{\varsigma_2} |k(\varsigma_2, \wp) \vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp))| d\wp \\
& + L_4 |x'(\varsigma_2)| \int_0^{\varsigma_1} |\vartheta(\wp, x(\wp), x'(\wp))| |k(\varsigma_2, \wp) - k(\varsigma_1, \wp)| d\wp \\
& + L_1 |x'(\varsigma_2) - x'(\varsigma_1)| + L_6 |x'(\varsigma_1)| |\varsigma_2 - \varsigma_1| \\
& \leq L_3 r_0 |x(\varsigma_2) - x(\varsigma_1)| + L_4 r_0 a^+ \xi(r_0) (M\varepsilon + K^{(\varsigma, \varepsilon)}) \\
& + L_1 |x'(\varsigma_2) - x'(\varsigma_1)| + L_6 r_0 \varepsilon.
\end{aligned} \quad (11)$$

بعلاوه،

$$\begin{aligned}
 J_{\Psi} \leq & |k(s_2, s_2) \vartheta(s_2, x(s_2), x'(s_2)) f_y(s_2, x(s_2), \int_0^{s_2} k(s_2, \varrho) \vartheta(\varrho, x(\varrho), x'(\varrho)) d\varrho) \\
 & - k(s_1, s_1) \vartheta(s_2, x(s_2), x'(s_2)) f_y(s_2, x(s_2), \int_0^{s_2} k(s_2, \varrho) \vartheta(\varrho, x(\varrho), x'(\varrho)) d\varrho)| \\
 & + |k(s_1, s_1) \vartheta(s_2, x(s_2), x'(s_2)) f_y(s_2, x(s_2), \int_0^{s_2} k(s_2, \varrho) \vartheta(\varrho, x(\varrho), x'(\varrho)) d\varrho) \\
 & - k(s_1, s_1) \vartheta(s_1, x(s_1), x'(s_1)) f_y(s_2, x(s_2), \int_0^{s_2} k(s_2, \varrho) \vartheta(\varrho, x(\varrho), x'(\varrho)) d\varrho)| \\
 & + |k(s_1, s_1) \vartheta(s_1, x(s_1), x'(s_1)) f_y(s_2, x(s_2), \int_0^{s_2} k(s_2, \varrho) \vartheta(\varrho, x(\varrho), x'(\varrho)) d\varrho) \\
 & - k(s_1, s_1) \vartheta(s_1, x(s_1), x'(s_1)) f_y(s_2, x(s_1), \int_0^{s_1} k(s_2, \varrho) \vartheta(\varrho, x(\varrho), x'(\varrho)) d\varrho)| \\
 & + |k(s_1, s_1) \vartheta(s_1, x(s_1), x'(s_1)) f_y(s_2, x(s_1), \int_0^{s_1} k(s_2, \varrho) \vartheta(\varrho, x(\varrho), x'(\varrho)) d\varrho) \\
 & - k(s_1, s_1) \vartheta(s_1, x(s_1), x'(s_1)) f_y(s_2, x(s_1), \int_0^{s_1} k(s_1, \varrho) \vartheta(\varrho, x(\varrho), x'(\varrho)) d\varrho)| \\
 & + |k(s_1, s_1) \vartheta(s_1, x(s_1), x'(s_1)) f_y(s_2, x(s_1), \int_0^{s_1} k(s_1, \varrho) \vartheta(\varrho, x(\varrho), x'(\varrho)) d\varrho) \\
 & - k(s_1, s_1) \vartheta(s_1, x(s_1), x'(s_1)) f_y(s_1, x(s_1), \int_0^{s_1} k(s_1, \varrho) \vartheta(\varrho, x(\varrho), x'(\varrho)) d\varrho)|.
 \end{aligned}$$

سپس،

$$\begin{aligned}
 J_{\Psi} \leq & L_{\Psi} a^+ \xi(r_0) |k(s_2, s_2) - k(s_1, s_1)| + ML_{\Psi} |\vartheta(s_2, x(s_2), x'(s_2)) - \vartheta(s_1, x(s_1), x'(s_1))| \\
 & + Ma^+ \xi(r_0) (L_{\Psi} |x(s_2) - x(s_1)| + L_{\Delta} Ma^+ |s_2 - s_1| \xi(r_0)) \\
 & + ML_{\Delta} a^+ \xi(r_0) \int_0^{s_1} a^+ \xi(r_0) |k(s_2, \varrho) - k(s_1, \varrho)| d\varrho + ML_{\Psi} a^+ \xi(r_0) |s_2 - s_1| \\
 \leq & L_{\Psi} a^+ \xi(r_0) (K^{(s, \varepsilon)} + K^{(\varrho, \varepsilon)}) + ML_{\Psi} (V^{(\varepsilon)} + V^{(s, \varepsilon)}) \\
 & + Ma^+ \xi(r_0) (L_{\Psi} |x(s_2) - x(s_1)| + L_{\Delta} Ma^+ \varepsilon \xi(r_0)) \\
 & + ML_{\Delta} (a^+ \xi(r_0))^{\Delta} K^{(s, \varepsilon)} + ML_{\Psi} a^+ \xi(r_0) \varepsilon; \tag{12}
 \end{aligned}$$

که در آن داریم

$$V^{(s, \varepsilon)} := \sup\{|\vartheta(s_1, x, y) - \vartheta(s_2, x, y); |s_2 - s_1| \leq \varepsilon, x, y \in B_r\},$$

و

$$K^{(\varrho, \varepsilon)} := \sup\{|k(s, \varrho_1) - k(s, \varrho_2)|; |\varrho_2 - \varrho_1| < \varepsilon, s \in [0, 1]\}.$$

در نهایت به محاسبه ی J_4 می پردازیم:

$$\begin{aligned}
 J_4 \leq & |f_y(s_2, x(s_2), \int_0^{s_2} k(s_2, \rho) \vartheta(\rho, x(\rho), x'(\rho)) d\rho) - f_y(s_2, x(s_2), \int_0^{s_1} k(s_2, \rho) \vartheta(\rho, x(\rho), x'(\rho)) d\rho)| \\
 & + |f_y(s_2, x(s_2), \int_0^{s_2} k(s_2, \rho) \vartheta(\rho, x(\rho), x'(\rho)) d\rho) - f_y(s_2, x(s_2), \int_0^{s_2} k(s_1, \rho) \vartheta(\rho, x(\rho), x'(\rho)) d\rho)| \\
 & + |f_y(s_2, x(s_2), \int_0^{s_2} k(s_2, \rho) \vartheta(\rho, x(\rho), x'(\rho)) d\rho) - f_y(s_2, x(s_1), \int_0^{s_2} k(s_2, \rho) \vartheta(\rho, x(\rho), x'(\rho)) d\rho)| \\
 & + |f_y(s_2, x(s_2), \int_0^{s_2} k(s_2, \rho) \vartheta(\rho, x(\rho), x'(\rho)) d\rho) - f_y(s_2, x(s_1), \int_0^{s_1} k(s_2, \rho) \vartheta(\rho, x(\rho), x'(\rho)) d\rho)| \\
 & + |f_y(s_2, x(s_1), \int_0^{s_1} k(s_2, \rho) \vartheta(\rho, x(\rho), x'(\rho)) d\rho) - f_y(s_2, x(s_1), \int_0^{s_1} k(s_1, \rho) \vartheta(\rho, x(\rho), x'(\rho)) d\rho)| \\
 & + |f_y(s_2, x(s_1), \int_0^{s_1} k(s_2, \rho) \vartheta(\rho, x(\rho), x'(\rho)) d\rho) - f_y(s_2, x(s_1), \int_0^{s_1} k(s_1, \rho) \vartheta(\rho, x(\rho), x'(\rho)) d\rho)| \\
 & + |f_y(s_2, x(s_1), \int_0^{s_1} k(s_2, \rho) \vartheta(\rho, x(\rho), x'(\rho)) d\rho) - f_y(s_1, x(s_1), \int_0^{s_1} k(s_2, \rho) \vartheta(\rho, x(\rho), x'(\rho)) d\rho)| \\
 & + |f_y(s_2, x(s_1), \int_0^{s_1} k(s_2, \rho) \vartheta(\rho, x(\rho), x'(\rho)) d\rho) - f_y(s_1, x(s_1), \int_0^{s_1} k(s_1, \rho) \vartheta(\rho, x(\rho), x'(\rho)) d\rho)|.
 \end{aligned}$$

بنابراین،

$$\begin{aligned}
 J_4 \leq & L_4 M a^+ \xi(r_0) \varepsilon + L_4 K_\zeta^{(\varepsilon)} a^+ \xi(r_0) \\
 & + M a^+ \xi(r_0) (L_4 |x(s_2) - x(s_1)| + L_\Delta M a^+ \xi(r_0) \varepsilon) \\
 & + L_\Delta M (a^+ \xi(r_0))^\Psi K^{(s, \varepsilon)} + L_4 M a^+ \xi(r_0) \varepsilon; \tag{۱۳}
 \end{aligned}$$

که در آن

$$K_\zeta^{(\varepsilon)} := \sup\{|k_\zeta(s_1, \rho) - k_\zeta(s_2, \rho)| : |s_2 - s_1| < \varepsilon, \rho \in [0, 1]\}.$$

حال با استفاده از (۱۳)-(۸) نتیجه خواهیم گرفت:

$$\begin{aligned}
 \omega^\lambda(Tx, \varepsilon) \leq & L_4 M \varepsilon a^+ \xi(r_0) + L_4 K^{(s, \varepsilon)} a^+ \xi(r_0) + f^{(s, \varepsilon)} + L_6 |x(s_2) - x(s_1)| \\
 & + L_4 r_0 |x(s_2) - x(s_1)| + L_4 r_0 a^+ \xi(r_0) (M \varepsilon + K^{(s, \varepsilon)}) \\
 & + L_4 |x'(s_2) - x'(s_1)| + L_4 r_0 \varepsilon \\
 & + L_4 a^+ \xi(r_0) (K^{(s, \varepsilon)} + K^{(\rho, \varepsilon)}) + M L_4 (V^{(\varepsilon)} + V^{(s, \varepsilon)}) \\
 & + M a^+ \xi(r_0) (L_4 |x(s_2) - x(s_1)| + L_\Delta M a^+ \varepsilon \xi(r_0)) \\
 & + M L_\Delta (a^+ \xi(r_0))^\Psi K^{(s, \varepsilon)} + M L_4 a^+ \xi(r_0) \varepsilon \\
 & + L_4 M a^+ \xi(r_0) \varepsilon + L_4 K_\zeta^{(\varepsilon)} a^+ \xi(r_0) \\
 & + M a^+ \xi(r_0) (L_4 |x(s_2) - x(s_1)| + L_\Delta M a^+ \xi(r_0) \varepsilon) \\
 & + L_\Delta M (a^+ \xi(r_0))^\Psi K^{(s, \varepsilon)} + L_4 M a^+ \xi(r_0) \varepsilon. \tag{۱۴}
 \end{aligned}$$

همچنین از روابط (۷) و (۱۴) استنباط می شود

$$\omega_*(TY) \leq (L_4 + L_6 + L_4 r_0 + \Psi M L_4 a^+ \xi(r_0)) \omega_*(Y). \tag{۱۵}$$

حال کافی است $\alpha := L_1 + L_6 + L_7 r_0 + 2ML_4 a^+ \xi(r_0)$ در نظر بگیریم و با به کار بردن شرط (vi) و قضیه ی (۲.۲) وجود جواب اثبات می گردد. \square

مثال ۲.۳. معادله انتگرال-دیفرانسیل زیر

$$x(\varsigma) = \frac{\varsigma}{\varsigma^3 + 2} + \frac{x(\varsigma)}{\varsigma^3 + 2} + \int_0^\varsigma \frac{(\varsigma - \varsigma^2)\wp \sin(x(\wp) + x'(\wp))}{(9 + e^\varsigma)} d\wp \quad (16)$$

یک مثال از معادله ی (۱) می باشد.

اثبات. در نظر بگیرید $y, f(\varsigma, x, y) = \frac{\varsigma}{\varsigma^3 + 2} + \frac{x}{\varsigma^3 + 2} + y$ و $k(\varsigma, \wp) = \frac{\wp(\varsigma - \wp^2)}{9 + e^\varsigma}$. و $\vartheta(\wp, x, y) = \sin(x + y)$. با در نظر گرفتن $M = 0.25$ و $f_0 = 0.5$ $L_6 = \frac{1}{3}$, $L_7 = L_4 = L_5 = L_7 = 0$, $L_1 = 0.5$, $L_2 = 1$, $\xi(x) = 2x$, $a(\wp) = 1$, $0.29 \leq r$. تمامی شرایط قضیه ی (۱.۳) برقرار است. \square

مراجع

- [1] R. Arab, R. Allahyari, and A. Shole Haghghi, Construction of measures of noncompactness of $C^k(\Omega)$ and C_0^k and their application to functional integral-differential equations, Bull. Iran. Math. Soc. 43 (1) (2017) 53–67.
- [2] G. Darbo, Punti uniti in trasformazioni a codominio non compatto, Rend. Sem. Mat. Univ. Padova. 24 (1955) 84-92.

پست الکترونیکی: hengamehtamimi@gmail.com
 پست الکترونیکی: ssaiedinezhad@iust.ac.ir
 پست الکترونیکی: mghaemi@iust.ac.ir